

WOJCIECH BORUCH

ur. 1921; Piaski

Miejsce i czas wydarzeń	Piaski, dwudziestolecie międzywojenne, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Piaski, II wojna światowa, Żydzi, relacje polsko-żydowskie, wygład Żydów, religijność Żydów, bożnica w Piaskach, targ koński w Piaskach, projekt Lublin 1944-1945 – trudny fragment historii

Relacje polsko-żydowskie w Piaskach przed wojną

Piaski były słynne z wielkich targów końskich. Tu zjeżdżali się ludzie z całej Polski. Na targach przeważnie zarabiali Żydzi, ale zarabiali też Polacy, bo w koszach mieli wódkę, był litkup. I zaczęła się walka z rzemieślnikami żydowskimi, bo Żydzi mieli fabrykę odzieży, fabrykę butów, fabrykę mydeł, które na targach sprzedawali. Zwalczaliśmy to i popieraliśmy Polaków, którzy zakładali te sklepy. Rozrzucaliśmy ulotki: „Nie kupuj u Żyda. Kup u Polaka”.

Żydzi chodzili przeważnie w chałatach, takie płaszcze czarne mieli. Był podział na współczesnych i starych Żydów czyli lewitów. Chodzili w kapeluszach, chałatach, w białych skarpetach, w czarnych butach, mieli pejsy i brody. To była część ich, ale oni mieli w ręku kasę, kapitał. Tu było dwóch rabinów, którzy uczyli pisać, czytać i liczyć przeważnie. Żyd musiał umieć liczyć. I był taki półszkótek tak zwane półszkoły. Tam te dzieci żydowskie przychodziły się uczyć. Była bożnica i dom modlitwy. Domów modlitwy było parę, w prywatnych mieszkaniach się modlili. Modlili się też w synagodze. Tam Żydówka nie mogła wejść. Żydzi jak wchodzili, to zdejmowali buty. Tam było takie schody i okienko, Żydówka mogła zajrzeć co tam się dzieje, ale do wewnątrz nie mogła wejść. Gdy mieli święta, czterdziestodniowy post, to często tam przebywali, modlili się. Jak ktoś chciał im na złość zrobić, to tym oknem puścił wronę. Po tej świątyni nic nie zostało, dlatego że powstało tam getto. Żydzi sami dewastowali, ale i Niemcy zaczęli rozbierać. Zepsuli dach, bo im kamień był potrzebny. Polacy dokończyli rozbiórkę tego kamienia i powstała na tym miejscu remiza strażacka. Teraz tam stoi budynek remizy strażackiej. Ja zacząłem budowę. Byłem naczelnikiem straży przez 10 lat.

Data i miejsce nagrania	2013-08-20
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Transkrypcja	Gabriela Bogaczyk
Redakcja	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"